

Leszek Kajzer

Orłów, gm. Bedlino, woj. płockie

Informator Archeologiczny : badania 19, 170-171

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kontynuowano prace wykopaliskowe w ramach badań architektoniczno-archeologicznych zmierzających do rozstrzygnięcia budynku w aspekcie chronologicznym i ustalenia jego pierwotnej formy. Założono 3 wykopy na zewnątrz budynku o łącznej powierzchni około 10 m².

Wykop nr 1 przy północno-wschodnim narożu w miejscu zetknięcia się muru obronnego z Karwanem, z przyczyn technicznych wyskopowano tylko do głębokości około 1,5 m; dalszą drogę zagroziły niewidzialne przemurowania XIX-wieczne, których w tym sezonie postanowiono nie rozbiierać. Wykop nr 2 założony przy ścianie wschodniej na wysokości szczytu południowego, pozwolił ustalić jednocześnie budowę wschodniej ściany Karwanu i przyległego do niej od południa wschodniego muru obronnego Przedzamcza. Zaprzeczta to przyjmowanemu dotychczas twierdzeniu o wcześniejszym powstaniu budynku niż muru obronnego.

W wykopie nr 3 - nie zakończonym - założonym przy północnym szczyście Karwanu, odsłonięto średniowieczny mur ceglany, stanowiący pozostałość nieznannej budowli przylegającej do budynku od strony północnej. Być może jest to zachowany fragment obiektu, w którym mieszkali za czasów krzyżackich zarządzca zbrojowni /Karwanu/, znany z archiwaliów.

Nieliczne ułamki ceramiki datowanej od późnego średniowiecza do XIX w. przechowywane są w Muzeum Zamkowym w Malborku.

Badania będą kontynuowane.

ŁÓDŹ
ul. Chocianowicka 103
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

MIELNIK
woj. biłostockie
Stanowisko Góra Zamkowa

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badania prowadził mgr Łukasz Rejntewicz. Finansował WKZ w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne i zamek średniowieczny /XV w. /.

Celem badań było wstępne rozpoznanie relikwów XV-wiecznego zamku książąt litewskich. Założono trzy wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 27 m². Stwierdzono, że wewnętrzna krawędź fosy w części północnej obiektu jest przesunięta o co najmniej 4 m na północ w stosunku do linii pierwotnej. Ponadto uchwycono dwa poziomy bruki kamiennego przedzielone warstwą gruzową zawierającą XVII-wieczny materiał ceramiczny. Można więc przyjąć, iż bruk dolny odpowiada poziomowi pierwotnemu dziedzińca zamkowego, zaś bruk górny powstał w wyniku remontu zamku, jaki miał miejsce po pożarze w czasie najazdu szwedzkiego.

Wreszcie w części południowo-wschodniej wzgórza niższego natrafiono w wykopie na narożnik muru kamiennego. Towarzyszyły mu warstwy budowlane zawierające materiał ceramiczny datowany na XV w. Biorąc pod uwagę konstrukcję muru i kontekst towarzyszących mu warstw można go wiązać z XV-wieczną zabudową wzgórza.

Badania będą kontynuowane.

ORŁÓW, gm. Bedno
woj. płockie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła ekipa pracowników i studentów Katedry Archeologii UL pod kierunkiem doc. dr. hab. Leszka Kajsera. Finansowała Katedra z funduszy akcji "Wisła", dofinansowywał WKZ w Płocku. Drugi sezon badań. Tzw. grodzisko stożkowate-drewniany dwór obronny Junoszczyków-Orłowskich /XIII-XV w. /.

Przebadano 8 wykopów archeologicznych o łącznej powierzchni 76 m² i orientacyjnej kubaturze 130 m². Zgromadzono spory zbiór zabytków ruchomych: około 5 400 fr. ceramiki, ponad 1 000 kości zwierzęcych, 162 przedmioty z żelaza, szkła, drewna, skóry, kości itp. W trakcie dwóch sezonów uzyskano krzyżowy przekrój nasypu o długości 61 m /po osi E-W/ i 26 m /po osi N-S/.

Zebrałe materiały i obserwacje stratygraficzne pozwalają na przedstawienie roboczej hipotezy dotyczącej rekonstrukcji faz osadnictwa w Orłowie. Siedziba obronna powstała wśród łąk nad Brzurą w 2 połowie XIII w. Jedynym jej śladem jest ułokowana prawie bezpośrednio na łąkowym torfie i drewnianych moszczeniach warstwa kulturowa, nosząca ślady zniszczenia pożarowego. W poziomie tym nie występuje ceramika wypalana w atmosferze redukcyjnej. Siedzibę otaczał prawdopodobnie drewniany obwód obronny, a wewnątrz stał budynek wieżowy, gdyż znaleziono /nieścisły luźno/ belkę o przekroju 35 x 31 cm., która sądząc po znacznych wymiarach nie pochodziła z wieńca budynku jednokondygnacyjnego. Zniszczenie obiektu datować można orientacyjnie na początek XIV w.

W następnej fazie nasyp znacznie podwyższano i poszerzono, używając do tego łąkowego torfia, ziemi, a także kamieni wapiennych. Koplec osiągnął wtedy dotychczasowe rozmiary /50 x 45 m/ i wysokość około 1 m.

nad poziom łąk. Płaszczyznę nasypu otoczono czerstokolem, a w jego południowo-zachodniej partii, na grubym piasku glinianym, postawiono "dom pański". Forma jego nie jest już możliwa do określenia, a problem rekonstrukcji zabudowy siedziby dodatkowo utrudnia fakt, iż wilgotny teren uniemożliwiał zagłębianie dolnej kondygnacji budynków w grunt. Dom nie posiadał jednak ani pieca kaflowego, ani szych okiennych. Otaczały go ulokowane obok budynki gospodarcze, pozostała część plateau nie była zabudowana i pełniła rolę dziedzińca. Mimo, że wśród 14,5 tysięcy zabytków ruchomych /zgromadzonych w ciągu 2 kampanii/ nie znaleziono tzw. dobrych datowników, sądzić należy, że opisany obiekt funkcjonował w XIV i I połowie XV w. Notatka dotycząca "castrum" w Orłowie pochodząca z 1424 r. odnosi się więc do późnych etapów użytkowania siedziby Juroszyców-Orłowickich.

Około połowy /lub po połowie/ XV w. obiekt został świadomie opuszczony, co wynikać mogło tak z niewygod zamieszkiwania tego dość podmokłego miejsca, jak i z niemożności zlokalizowania obok siedziby zaplecza folwarcznego. Do dziś zespół podworski znajduje się około 300 m od kopca, na krawędzi doliny Brury.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UL, obszerniejsze sprawozdania w archiwum WKZ w Płocku.

Badania zostały zakończone.

OSTROLEKA
Grodzisko "Stare Miasto"
osada przyrodowa

patrz
wczesne średniowiecze

FACZKÓW
woj. opolskie

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Opolu

Badania prowadzili mgr Klemens Macewicz /autor sprawozdania/,
mgr Wacław Romiński i mgr Andrzej Kozlar. Pierwszy sezon
badań. Studnia średniowieczna.

Znalezisko dokonane zostało podczas robót ziemnych, związanych z odbudową kamieniczki w obrębie staromiejskiej części Faczkowa, przy ul. Wojska Polskiego 17, u podnóża wewnętrznego łąca muru obronowego miasta, na głębokości około 3 m.

Blizsze rozpoznanie wykazało, że jest to bardzo dobrze zachowana studnia posiadająca szczelną, cylindryczną cembrowinę zbudowaną z dwóch połówek wydrążonego pnia dębu. Średnica kołstego otworu cembrowiny wynosiła około 75 cm. Z zasypiska studni wydobyto ułamki średniowiecznych naczyń glinianych, kości zwierzęce, szkwaiki skóry i kawałki tkanin. Ponadto znaleziono, w górnej części obiektu, zestaw uszkodzonych narzędzi ciesielskich.

Z uwagi na bardzo trudne i niebezpieczne warunki eksploracji, nie udało się dokończyć studni do dna. Można tylko przypuszczać, że jej pełna głębokość wynosiła od 2,65 do około 3 m.

Zabytki i dokumentacja przekazane zostały do Muzeum w Nysie.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

PARCHANKI, gm. Dąbrowa Elżkupa
woj. bydgoskie
Stanowisko 12

patrz
okres wpływów rzymskich

PAWŁOWO, gm. Czermiejevo
woj. poznańskie

patrz
okres wpływów rzymskich

PŁOCK
Zespół Staromiejski
ul. Grodzka 12, 2-6
Pl. Marcelego Nowotki 14-16

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii
Zespół Badawczy - Płock

Kierownik programu naukowego - prof. dr hab. Jerzy Gąssowski,
kierownik badań - mgr Dariusz Makowski, w badaniach udział
wzięli: mgr mgr Małgorzata Daszkiewicz, Elżbieta Kolożewska,
Stanisława Walendo, Rafał Maciszewski, Sławomir Roszyk. Finan-
sował Urząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu
Miejscowego w Płocku. Czwarty sezon badań. Zespół staromiejski.

Badania archeologiczne Starego Miasta Płocka prowadzone w 1985 r. są kontynuacją wykopalisk z lat 1982-1984, realizowanych przez Zespół Badawczy w ramach Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Warszawa. Prace prowadzone na następujących stanowiskach: